

heerscht in de bureaux der staatskancelarij en aan de gezantschappen der groote mogendheden. Gelukt het, de eensgezindheid onder dezelve te behouden, zal waarschijnlijk de beslechting van het groote vraagstuk niet lang meer worden vertraagd. Deze andere vraag blijft de eindelijke regeling van het Ottomaansche rijk, hetwelk thans in eene crisis van ontbinding of hervorming verkeert, doch deze vraag ligt buiten het bereik der diplomatie; noch nota's, noch conferenciën, noch de vaarmonden der Britsche vloeten kunnen de wegen veranderen, welke voor de Moslimitische stammen bestemd zijn. Dit moet aan den loop der gebeurtenissen, aan den invloed des tijds, aan de raadsragen der Voorzienigheid overgelaten worden.

ENGELAND.

Londen, 18 sept. In de haven van Portsmouth worden verscheiden oorlogschepen uitgerust, die vermoedelijk bestemd zijn om het eskader in de Middellandsche zee te versterken. Naar Gibraltar is order gezonden om de *Albatross*, van 72 stukken, bij het wederkeeren uit de Middellandsche zee, naar den mond der Gibraltarsche Straat te zenden. De *Albatross* heeft aanvraag gedaan om een opperofficier der Koninklijke mariniers, ten einde, bij eene landing, het bataljon van dat wapen dat zich aan boord zijner schepen bevindt, aan te voeren.

— Een paar jaren geleden was er in Noord-Amerika eene *Anti-young men before church door-standing society* opgericht, ten einde de jonge lieden te beletten aan de kerkdeuren te blijven staan om het schoone geslacht de reyne te laten passeren; thans is er een nieuw genootschap ontstaan, namelijk eene *Anti-carrying-a-squalling-baby-to-church-society*, ter verrijding der slechte gewoonte van schreeuwende zuigelingen in de kerk mede te brengen.

FRANKRIJK.

Parijs, 18 sept. Bij de Spaansche afgevaardigden is den 11den dezer door den minister van justitie een ontwerp van wet ingediend, strekkende om de *fueros* (oude privilegiën) der Baskische provinciën en van Navarra te bevestigen, en daarin, na de provinciën gehoord te hebben, zoodanige wijzigingen te maken, als de regering onvermydelijk oordeelen zal om het belang der landen met het algemeen belang der natie en de constitutie te doen overeenstemmen. De vergadering heeft terstond eene commissie benoemd, om over dit voorstel van wet te rapporteren.

In diezelfde zitting hebben de afgevaardigden eenparig een adres aan de koningin gestemd, om haar met de laatste gebeurtenissen geluk te wenschen. Daarin wordt onder anderen gezegd, dat het congres des noods naar de *fueros* der Baskische provinciën en van Navarra bekrachtigen, maar zoodanig als de koningin zal houden met het ontwerp rakende de *fueros*, en dat het steeds medewerken zal tot de algemeene bevrediging des lands, in welk werk men het best kan slagen door zoo veel mogelijk de belangen, gebruiken en overleveringen der verschillende provinciën, welke de Spaansche Monarchie uitmaken, met elkander in overeenstemming te brengen.

De heer *Calatrava* is president en de heer *Zamalaebareguy* eerste vice-president van de kamer der afgevaardigden.

De koningin-regentes heeft, zegt men, eene commissie benoemd, om een plan tot eene algemeene amnestie op te stellen.

De obelisk van Luxor is dezer dagen door den bliksem getroffen en eenigzins beschadigd geworden. Vrij opmerkelijk is het dat de bliksem de steen niet aan den top maar eenige voeten lager geraakt heeft.

— De twijfel ontrent de plaats, die door het Fransche gouvernement aan den *Carlos* tot verblijf moet aangewezen worden, heeft opgehouden te bestaan. De *Monsieur* kondigt nu als stellig aan, dat aan den baron de *Man*, of de *castron* bij den staf en adjudant van den raads-president, de taak is opgedragen dezen vorst naar Bourges te geleiden. Van den anderen kant wil de gewone correspondentie weten, dat het verblijf van den *Carlos* in Frankrijk slechts van korten duur zal zijn, en dat hij, na het verlaten van afstand van den Spaanschen troon, zich naar Italië zal begeven. Het is bekend, dat hem verlof om naar Parijs te komen is geweigerd. De *Carlos* heeft een jaargeld van 20 millioen realen, door het Spaansche gouvernement uit te krijgen, onder den waarborg van het koninkrijk te worden betaald. Hij is nu te Bordeaux bevinden, en zal stellig naar Bourges worden geleid. Het koninklijk paleis voor hem in gereedheid is.

Koning Lodewijk Philips heeft den generaal *Leopold* tot grootkruis van het legioen van eer benoemd. De kapitein *Holtz*, adjudant van den raads-president, en dezelfde, die vroeger eene belangrijke zending te Abyssinië heeft verricht, is gisteren vertrokken, om aan den bedgeden verdienste der orde over te brengen.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, 20 sept. Een hevige brand is gisteren in de zijdenfabriek van den heer *Fisser* in de kerkstraat uitgebarsten. De fabriek en vijf huizen zijn geheel vernield.

Twee slagtoffers van den brand zijn thans bekend: de een, zijnde de vader van de *Klinker*, is door eenen ijzer vallende staenen zoodanig aan het hoofd getroffen, dat hij kort daarna in het gasthuis is overleden; de

andere, zijnde de assistent brandmeester *J. P. Scheffer*, van beroep Mr. smid, is door twee verdiepingen henen gevallen; en heeft een wond aan het hoofd gekregen, zijne hand gebroken, en yder ribben in het borstbeen zijn geknust.

De oorzak van deze brand is tot dus verre nog onbekend; men zegt, dat de fabriek en de afgebrande huizen tegen brandschade verzekerd zijn. Naar men verneemt, zijn op het tractement van non-activiteit gesteld, de *Landvoogd* van pensioen, van het wapen der infanterie de kolonel *Nau-dascher*, de majoors *Schuller* en *Eichholtz*; de kapiteins *Strengnaert*, *Bos*, *Jannette*, *de Graaff*, *Poppinghogen*, *Röhm*, *Oderkerk*, *Buisz*, *Troester*, *Staal*, *Portogies*, *de Lava*, *Momberg*, *Schaat*, *Russert*, *de Basserode*, *de Beaumont*, *Brumsteede*, *van der Hart*, *Julien*, *de Motte*, *Harit*, *Human* en *Verheyden*.

— De plegige inwijding van den spoorweg van Amsterdam naar Haarlem, heeft heden namiddag ten een uur plaats gehad.

Rotterdam, 20 sept. Naar men verneemt zal met het overbrengen van reizigers goederen over den spoorweg tusschen Amsterdam en Haarlem aanstaanden maandag den 21sten dezer een aanvang worden gemaakt, en die weg alzoo, te rekenen van die dagteekening, voor het algemeen worden opengesteld. De uren voor het vertrek der wagentrommen zijn voorloopig, tot op de aankomst der meerdere stoomslepers, bepaald als volgt: van Amsterdam des morgens ten 8 en 10 ure en des namiddags ten 3 en 5 ure, en van Haarlem des morgens ten 9 ure, en des namiddags ten 2, 4 en 6 ure. Later, na de aankomst der stoomslepers, zal de dienst geregeld zijn als volgt: van Amsterdam des morgens ten 7, 9 en 11 ure, en des namiddags ten 1, 3 en 5 ure, en van Haarlem des morgens ten 8 en 10 ure, des middags ten 12 en des namiddags ten 2, 4 en 6 ure.

Deventer, 19 sept. Door den Ed. Achtb. raad dezer stad is heden tot hoogleeraar in de kruid- en scheikunde bij het athenaeum benoemd de heer *P. A. W. Miquel*, thans med. dr. en lector te Rotterdam — en tot stads med. dr. de heer med. dr. *Menalda* alhier.

— Vrijdag 11 den 13den september, 's avonds omstreeks 9 uur, is alhier een prachtig luchtverschijnsel waargenomen. 't Was eene vallende ster, die schijnbaar de halve grootte der maan zal gehad hebben en gedurende eenige oogenblikken zulk een helder licht van zich wierp, dat er de Briak door verlicht werd. De baan van dit meteor lag tusschen de sterrebeelden van Cassiopea en Perseus, nagenoeg in het midden, en de richting der beweging was evenwijdig aan die eener lijn, welke van *Andromeda* naar *Perseus* getrokken wordt. In de nabijheid van *Perseus* verdween het verschijnsel, de heldere bol spatte als 't ware in eene lichtende stofwolk uit een. Het verschijnsel is hier een verschijnsel gezien, dat nog prachtiger moet geweest zijn, maar, zoo ver men weet, niet naauwkeurig is waargenomen.

Arnhem, 21 sept. In het tijdschrift »Het Regt in Nederland» leest men het volgende:

»Hoewel sommige dagbladen sedert eenigen tijd met grooten ophef hebben gewaagd van de zoo hoogst belangrijke zaak, dezer dagen tusschen het Leidsche Postkantoor, het openbaar ministerie en den uitgereet van de *Arnhemse Courant* voor de regtbank te Arnhem in eerste instantie, het hof van Gelderland in appel en den hoogen raad in cassatie behandeld, zullen wij echter van dezelve geen verslag geven, daar wij geene zaak, uit een juridiek oogpunt beschouwd, belangrijk kunnen vinden. Het is over de toepassing der wet geene kwestie zijn kan. Het is ook niet mogelijk (om van de overige middelen van verdediging voor dan het laagste in dat proces met zoo veel juistheid, aangevoerd te worden, te spreken), dat art. 367 Code Penal, strafbaar stellende eene *imputation à un individu quelconque*, niet kan worden toegepast daar, waar geene *imputation* bestaat. Het is niet mogelijk, om te zeggen, dat er geene *imputation* bestaat, waar niets staat, of geene *imputation* geacht, maar slechts gezegd wordt, dat deze of gene omstandigheid schijnt te blijken. Het is eindelijk boven allen twijfel verheven, dat tot de toepassing van gezegd artikel gevorderd wordt dat er een *individu quelconque* gelastord zij en hetzelfde dus niet kan ingeroepen worden daar, waar niemand bepaaldelijk met name is genoemd geworden. Hoewel dus de hooge raad, bij deszelfs arrest in deze zaak gewezen, eigenlijk niets anders beslist heeft, dan dat de wet, onder het voorwild van de toepassing van het strafrecht, de wet gehandhaafd en een schreeuwend onregt, dat door de *Arnhemse Courant* is gedaan, heeft hersteld, thans de benoemingen van procureurs en denwaarders mede:

Benoemd tot procureurs zijn: Bij het provinciaal gerechtshof in Gelderland, en bij de arrondissements-regtbank te Arnhem, *Alardus*, *Jaar*, *van der*, *Hendrik Brouwer*, Mr. *Henri Jean Kronenberg*, allen procureurs bij de voormalige regtbank van eersten aanleg te Arnhem, en Mr. *Frederik Böhlingk*, advocaat te Arnhem. Bij de arrondissements-regtbank te Nijmegen: Mr. *Hendrik Fransiscus Arnold*, *Arnoldus Johannes ten Hoer*, *Johann Adam Pool*, *Cornelis Aldus*, Mr. *Hendrik Peter Godfried Malloij*, de *Man* en *Brink*, *Johan Raatgever*, allen procureurs bij de voormalige regtbank van eersten aanleg te Nijmegen en wonende aldaar.

Bij de arrondissement-regtbank te Zutphen: *Jacobus van Dijk*, Mr. *Ludolf Anne Jan Wilt* baron *Sloet*, Mr. *Johan Leonard Steenbick*, allen procureurs bij de voormalige regtbank van eersten aanleg te Zutphen, en wonende aldaar, Mr. *Reinier Willem Tadama*, advocaat, wonende te Zutphen, en Mr. *Diederik Johan Evert van Löben Sels*, advocaat, wonende te Zutphen.

Bij de arrondissement-regtbank te Tiel: *Hervénginus van Wessem*, *Jan Carel Lourens Houdtzagers*, Mr. *Herman Alexander Dijkmeester*, allen procureurs bij de voormalige regtbank van eersten aanleg te Tiel, en Mr. *Willem Fredrik Carel van Lijk de Jeude*, advocaat te Tiel.

Tot deurwaarders bij het provinciaal gerechtshof in Gelderland: *Laymert Lamers*, laatslelijk deurvaarder bij de regtbank van eersten aanleg te Arnhem, *Constant Bernhard Carel Weymarshauzen*, klerk ter griffie van de arrondissement-regtbank te Arnhem, en *Jan Wensink*, te Arnhem.

Mengelwerk.

Spanjes financiële toestand.

*Periculosae plenum opus aleae
Tractas; et incedis per ignes
Suppositos cineri doloso.*

Onze tijd heeft reeds veel wonderen gezien; maar het sterkste moet nog komen: de herstelling der Spaansche financiën. De kwaal is oud, en heeft menigen arts, die ze genezen wilde, overleefd. *Filips II*, de heer der schatten van Mexico en Peru, dacht in 1596 reeds aan een fetsoenlijk bankroet, en bevond zich, kort voor zijn dood, zoo in het nauw, dat hij door geestelijken, huis aan huis, bydragen zamelen liet. Zorgeloosheid in de staatshuishouding schoot wel nergens zoo diep wortel als in Spanje. De Cortes van 1820 poogden licht te brengen in het donker der financiële verwarring; toen bleek het dat de staatschuld veertien duizend miljoen realen beliep (1). Ook dachten dan de Cortes, gedurende hunne driejarige werkzaamheden, niet aan aflossing maar slechts aan reductie, dat is aan gedeeltelijke trouwbreuk, en aan nieuwe leeningen ter noodwendige dekking van het deficit der loopende inkomsten. Welligt is sedert 1820 de Spaansche schuld beter in orde gebracht; zeker is het, dat zij ontzaggelijk is vermeerderd. De zieke knyt zijne kwaal, zittende op dagelijks toenemen, doet heeft er niets tegen; wanneer smek verspreidt dat nog niet alle hoop verdwenen is; maar dat hij vesleer bij mugere diëet en ingelogen wandel, ofschoon ook langzaam dan toch zeker, weder krachten hervatten zal. Voor 's hands worden er versterkende palliativa voorgeschreven, en dagelijksche bulletins noemens den toestand des patiënten nifgegeven. Beeren en biffen laten zich aan de beurs vinden, en informeren zich met roerende deelneming of de crisis plaats gehad heeft en er spoedige bejerschap te wachten is. Men wil den reconvalescent ter liefde al het mogelijke doen; hij moet ondervinden dat er nog ware vrienden in de wereld zijn. Kwaadwilligen verspreiden trouwens herhaaldelijk ongunstige geruchten, en schilderen het gemaak met sterke kleuren; doch zaakkundigen, die de onafwendelijkheid van de toekomst weten, die bij eens goede toestand de bloeiende toestand weet. In dit oogenblik is er, als gevolg der agone van het Carlismus, een nieuw leven in den handel met Spaansche effekten gekomen. De vijfpercentsche werkljke schuld, wier rente in het zevende halfjaar onbetaald bleef, heeft in eene maand tijds eene rijzing van 10 percent ondervonden. Den 10den augustus noteerde men ze te Parijs 19½, en den 10den september 29½. Daar in dien prijs 17 percent achterstand begrepen is, en alzo het kapitaal, trots de gunstige uitzigten van het Christinismus, slechts ongeveer 12 percent waard geschat worden, zop heeft het fonds nog eenen ruimen weg tot stijgen voor zich, en bij de groote winst welke in de laatste weken daaraan genoten werd, zouden er wel veel pogingen en plannen ten behoeve van het Spaansche financie-chaos kunnen worden aangewend. Doch, zonder den speculatie-geest de vleugels te willen verlammen — wat buitendien een ijdel ondernemen zijn zou, vermits *auri sacra fames* zich niet laat afschrijven, en daarenboven de aandrift van Parijs en Londen niet te weerstaan is. — Maar men toch tot nadenken en verbazing der niet betrokkenen, het gebeurde van 1834 herinneren. Nu vijf jaren geleden, kondigde roxaso in de vergadering der Cortes onbevimpeld aan, dat voor Spanje de tijd daar was, om aan de schuldeischers van der staat opening van zaken te geven; woord en trouw golden niet meer. In den vorm kwam deze nieuwe soort van staatkundige openhartigheid onverwacht; de toestand zelf, die blootgelegd worden zou, was sinds lang geen geheim meer. Wie op de klippen der Spaansche financiën schipbreuk lijdt, heeft geen recht van klagen. Het ontbrak noch aan vuurbakens die den gevaarlijken rook aan wezen, noch aan het maarscheveld voorbeeld van tallooze schipbreukelingen, wier stukken de zee bedekten. Wie heeft zoo afgezonperd in de idelen wereld of in gefürkige verwijdering van het geraas der markt, om niet te weten dat de Cortes-leeningen van 1820 in 1823 tien jaren onverrentrest bleven; dat sinds lang de staats-nifgeven de staats-inkomsten overvloedig; dat, midden in den vrede, de hulpbronnen naanwelijks de behoeften behoefte opleverden; dat de leeningen geschieden

eenige ligtzinnigheid, die het besluit om nooit terug te betalen duidelijk doorstralen laat. Spanje, het oude Spanje nam geld op gelijk andere slechts jonge lieden doen, wien hunne ouders te lang leven, tegen zwaren woeker. Roxaso echter bekende, tot iederéens verstomming, dat er van de 636 miljoen franken, (de nominale waarde der leeningen sedert 1823) slechts 67 miljoen — gevolgelijk niet veel meer dan 10 pCt. — baar in de schatkist gevloeid was. En zelfs tot zulke ongehoorde voorwaarden zot Spanje geen geld gevonden hebben, had men de hoog mogenden der beursen niet het aanlokkelijk uitzigt op het eigendom der beurs geopend. Het eene roofstelsel zou het andere rechtvaardigen. De vraag: of de staat, als de tijden en hun geest veranderen, bevoegd is om de goederen der geestelijkheid aan zich te trekken, moge, hoeveel men er ook tegen inbrengen kan, bevestigend beantwoord worden; altoos toch zal dit in de ontferming zijn, dat het ter bestrijding van wezenlijke en edele staatseinden geschiedt moet. Maar onmetelijke sommen opnemen, zich voor tienmaal onmetelijker sommen schuldig erkennen, het opgenomen geld als goede proef verkristen, en eindelijk, als zelfs de waaghalzigste woekeraar den zak niet meer openen wil, de geestelijkheid plunderen en den lang bewaarde kerkchat in de vier winden strooijen; dat zullen toch de bevooroordeeldste vrienden van vaderlijke of moederlijke regeringen niet als staatkundige wijsheid willen doen gelden? — Zoo ongeveer luidde de openbare stem, toen roxaso het gedeeltelijke staatsbankroet verklaarde. Roxaso had kort te voren het groot totaal der gansche Spaansche staatschuld op zeven duizend miljoen franken berekend. Op deze grosso-som van zeven miljarden waren nu trouwens aanzienlijke reductien mogelijk; Roxaso wilde de beurs en kwam tot het besluit, dat de liquide, rentetragende schuld van Spanje op 17 miljarden realen of 4250 miljoen franken bekoorde te worden geschat. Hoe is het nu denkbaar dat een land met omtrent 130 miljoen franken jaarlijksch inkomen, den last van zulk eene schuld zou kunnen dragen? Was het zoo in 1834, zoo zal het in 1839 na vijfjarigen burgeroorlog wel niet beter wezen. Nogtans vertrouwdde de beurswereld in 1834, gelijk zij nu weder in 1839 vertrouwt. Den 1sten september 1834 stond de Spaansche 5 percent schuld aan de Frankforter-beurs 30; vijf weken later, den 5den oktober, 50. — Dit snelle rijzen van 20 per cent had in de voorafgaande periode zijn tegenstuk. In het begin van augustus 1834 noteerden de 5 percent perpetuelen 67½, en den 29den augustus waren zij 34½ — wat in 4 weken het enorme verschil van 26½ per cent maakte. Voor de daling waren gronden genoeg aanwezig; naar de oorzaak der sterke rijzing zocht het profane oog te vergeefs. — De Cortes hadden, om slechts crediet te vinden, de gansche schuld buiten 's lands erkend. Maar de erkende zoo wel als de nieuwe schuld zonk na en na van 50 tot op 4. Zij zullen thans ook weder al het bedenkbare beloven, de achterstallige rente kapitaliseren, ja, als men het verlangt, rente van rente geven; zij zullen »om orde in de financiën te brengen» eene zware leening nitschrijven, en de hardste voorwaarden aannemelijk achten: — of echter al dia middelen doelmatig werken en de houders van Spaansche papieren vertrouwen inboezemen kunnen, blijve daargelaten. Een duidelijk, overbloeid overzicht der Spaansche financiën ware thans de wenschen. — Wat men deze dagen in den Londenschen beursmarkt heeft gezien, is een voorbeeld van de wijze waarop de beurswereld de Spaansche schuld tot 1834 — 9 miljoen ponden sterling — rentelooze iets meer dan 38 miljoen — totaal der inlandische schuld 47 miljoen ponden sterling. — Schuld in het buitenland, met inbegrip der Cortes-leeningen, 42 miljoen ponden sterling. De ongeliquideerde vorderingen op de Spaansche regering bedroegen in 1834: 277 miljoen ponden sterling. De achterstallige rente van 14 miljoen ponden sterling Cortes-bons, sedert november 1823, bedraagt 7 miljoen ponden sterling. Aan de Londensche beurs worden de volgende Spaansche fondsen genoteerd: 1°. *Geconsolideerde* 5 pCt. (actieve schuld); in 1834 werd eene 5 percent leening van 4,000,000 p. st. tegenwoordig gestoten; getijdelijk erkende de regering te Madrid de Cortes-leeningen, en converteerde ze voor ½ in 5 percent active schuld. De dividenden vervallen 1°. mei en 1°. november; zij werden sedert drie jaren niet betaald. 2°. *Passive*, gesproken uit de conversie van 1834, waarbij bepaald werd dat ½ der Cortes-schuld passief blijven, doch allengs in active schuld overgaan zou, 3°. *Uitgestelde schuld*, ontstaan uit de 55 percent achterstanden der Cortes-bons; deze uitgestelde schuld moest, te beginnen met 2 mei 1834, tot aan 2 mei 1849, jaarlijks voor ½ door verloting in active schuld overgaan.

Het gevoelen van Gijsherd van Hogen-dorp, omtrent onwettelijke leeningen.

Bij een artikel onder dit opschrift, poogt het *Handelsblad*, in het nummer van 11 september 11, gelijk het reeds sinds eenigen tijd, ons aandacht op onze staatkundige belangen, het publiek de oogen te vestigen op de...

(1) Een real is ongeveer 12 centen.

Het haalt daartoe woorden van dien staatsman aan, in 1814 geschreven, toen men nog geene ondervinding van onze grondwettige instellingen had. Maar wat die staatsman gezegd heeft, toen wij die ondervinding gedurende eene reeks van 15 jaren erlangd hadden, dat verzwijgt het *Handelsblad* zorgvuldig; hoezeer het zulks zeer goed weet; en dit is wederom een staaltje van de goede trouw, welke het *Handelsblad* jegens zijne lezers in acht neemt.

Nederlanders, die het u niet herinneren mogt! VAN HOOGHDOORN was een van het driemanschap, hetwelk in 1813, toen men nog niet berekenen kon, wat de overweldiger nog al dan niet zou vermoogen, manmoedig zich aan het hoofd onzer natie plaatste, om het junk, waaronder wij gehakt gingen, af te schudden, en ons zelfstandig volksbestaan terug te erlangen. Deze man, om zijne kennis en diep inzicht omtrent onze ware belangen; bij al wat edel denkt, hooggeschat; deze man, wiens staatkundige geschriften nog lang na ons, door hem die waarheid zoekt, waar het onze commerciële en huishoudelijke belangen geldt, zorgvuldig zullen worden onthouden. Hij schreef in zijn werke: *de Ontwikkeling*, den 22sten October 1823, een artikel, hetwelk hij w. G. HADPRADKER uitgegeven, bladz. 28, hetgeen volgt:

» Wij hebben veel ondervonden in 15 jaren (*Wij kunnen nu zeggen in 24 jaren.*) Sommige van onze denkbeelden zijn gewijzigd geworden, zoo al niet veranderd. Grootte veranderingen zijn er voorgevallen rondom ons, en zelfs in geheel Europa. Wij hebben in meer dan één land grondwetten zien maken, min of meer verschillende van de onze, en wij hebben het onderscheiden lot van dezelve kunnen nagaan.

» Bij al de gemelde omstandigheden zijn er onder ons *nieuwe behoeften* geboren. Ik wil hier slechts de **MINISTERIELE VERANTWOORDELIJKHEID** tot een voorbeeld aanhalen.

Hier verwijst de graaf naar een vroeger stukje, waarin aan dit denkbeeld reeds eenige ontwikkeling was gegeven. In het vertoog *» de Frede »* bij A. KNOORS, te 's Gravenhage, in October en November 1830 uitgegeven, was reeds (bl. 27) door hem gezegd:

» Eene ondervinding van vele jaren heeft de algemeene overtuiging voortgebracht, dat de ministers en hooge ambtenaren, op eene grondwettige wijze verantwoordelijk moeten zijn. ONDER ZULKE EEN VERANTWOORDELIJKHEID Zouden wij bevrijd zijn gebleven van vele en groote onheiligheden. *Wij mogen nu ten minste zorg dragen, dat zulke onheilen zich niet vermenigvuldigen, a zoo wij niet veel meer kunnen uitgaan.*

Hier vermeldt hij wederom, dat de graaf van Limburg in zijn *Rechtspaleis*, uitgegeven door de uitgeverij van de *Handelsblad*, op bladz. 84 en 85, de eerste voorstel: *» De ministerieele verantwoordelijkheid in de grondwet te brengen, »* terwijl door hem op bladz. 84 en 85 de bedoeling te dezen wordt uiteen gezet, en op bladz. 89 eene wet van het Groot-Hertogdom Baden, als voorbeeld wordt aangehaald, om die verantwoordelijkheid te regelen.

» Wij vragen hier ernstig aan elk onbetooroordeelden lezer, of, zoo als het *Handelsblad* het in zijn voormeld artikel wil doen voorkomen, de graaf van Limburg ook voldoende heeft eene verantwoordelijkheid, zoo als die volgens art. 104 der grondwet van 1814 en art. 177 van die van 1815 in onze staatsregeling is opgenomen en indien wij hierboven bewezen hebben, dat die staatsman een echte vaderlander, in 1830, na eene ondervinding van 15 jaren, van oordeel was, dat er bij ons in het geheel geen grondwettige ministerieele verantwoordelijkheid bestond, dat wij, ten gevolge van dit gebrak, vele en groote onheilen ondervonden hadden (die zich van 1830-1839 nog vrij wat groot hebben) en het daarom nu noodig was, naar in onze nieuwe grondwet op te nemen, — wij vragen deshalve, wat er moet gedacht worden van de goede trouw en de achting voor zijne lezers van een blad, hetwelk, tegen beter weten aan, de vroegera gevoele van eenen staatsman tot staving zijner stellingen aanhaalt, en opzettelijk een verzwijgt, welke dezelfde staatsman, na eene ondervinding van 15 jaren van zijn vaderland, door den dank heeft openbaar gemaakt.

Het is daarom te verwachten, dat men in het *Handelsblad*, sedereen, wien de belanghebbenden en de lezers van dat blad in plaats van niet zulk gebrak, maar van de goede trouw en de achting voor zijne lezers, te zetten der uitdrukkelijke betrouwen, die van den heer KNOORS in de *Staats-Courant* van 21 December 1829 n°. 300, in welke, zoo klaar als de dag, wordt aangetoond, dat wij, bij gebreke eener grondwettige ministerieele verantwoordelijkheid, komen tot de erkenning eener absolute moedwilligheid. En zie naar den lezers, waar, zoo de heer KNOORS ten dien sprak, het *Handelsblad* u wil heen leiden, en waargoor de vaderlandlievende taal van den heer DONCKER CURTIUS u wilde behoeden!

Het *Handelsblad* heeft er een kunstje op meenen te vinden, om alle gezag van staatsmannen, hoeveel het vaderland ook aan hen verschuldigd zij, en welke de verdienste zijn moege, waarop zij in de Hofde van de oeffening hier nalie stonden of staan aangeschreven, met eene penwastreek te vernie-

tigen, door de opmerking, dat zij *feilbaar* waren en dat zij moeten achterstaan voor eene autoriteit die boven alles verheven is, en zegt:

Wat nu die men zegt en leert, zal en kan alleen het *Handelsblad* zeggen en aan zijne lezers verkondigen. En wee het gevoel, ware het ook van de achtingwaardigste en verlichtste staatsmannen, wanneer het den toets der Rede, zooals het *Handelsblad* die in pacht heeft, niet kan doorstaan! Eerstdaags verschijnt er een artikel, waarin bewezen wordt, dat de mannen geene rede hoegenaamd bezaten of bezitten, dat zij alzo raddeloos in één woord *Don Quichotten* waren.

Van HOOGHDOORN en LIZAC! ziedaar het lot, door u met den heer DONCKER CURTIUS te deelen! ziedaar het vonnis, van den pachtler der *Handelsblad*, ministerieele *Handelsblad*.

Burgerlijk Stand.

Van 13 Sept. tot 18 Sept.

Gehuwd: Geene.

Bevallien: C. Schermer, geb. Klaassen, Z. — J. Leander, geb. van Kessel, Z. — G. van Berkel, geb. Hoksum, D. — J. Arentsen, geb. van Gorkum, D. — P. Ramkema, geb. Martens, D. — G. Hartog, geb. Roos, Z. — J. C. Saffels, geb. Bouwman, Z. — G. Kojest, geb. Peters, D. — J. Villemsen, geb. van der Z. — M. Sebuurmans, geb. Vedders, D. — H. S. Evers, geb. Jansen, Z. — J. Hasselbach, geb. Pruij, Z. — C. Bikken, geb. Kciscvelder, Z. — A. Elias, geb. Jacobs, D. — A. A. Schregardus, geb. van den Ham, Z.

Overleden: H. Roedink, huisvrouw van J. Gorskling, 48 j. — A. Gezink, 4 m. — L. van Leijden, weduwenaar van C. G. Buleus, 58 j. — B. Kruis, echtgenoot van J. Ibels, 58 j. — H. E. G. de Stufler, echtgenoot van G. W. J. Blom, 35 j. 8 m. — J. A. Sloffels, 3 d. — M. Bes, echtgenoot van P. A. Retardel de Lavillette 49 j. 7 m.

TE NIJMEGEN:

Gehuwd: A. v. Oldenbeek met T. Rievers.

Bevallien: A. M. J. de Ranitz, geb. de Ranitz, D. — M. C. G. van Doorn, D. — M. Hopman, geb. Derricks, D. — H. J. Kuiper, geb. Geurts, Z. — C. Grosch, geb. Albers, D. — M. C. Matron, geb. Brant, D. — H. W. Burgdorfer, geb. Hermans, Z. — A. M. Gots, geb. Willemsen, D. — H. Posters, geb. Boesses, Z. — J. Moore, geb. Liefink, Z. — J. J. tenberg, geb. Berben, Z. — E. Foussaint, geb. Derricks, Z. — B. de Rooke, geb. Rooke, D. — H. Kramwinkel, geb. Jansen, Z. — G. M. Blijdestein, D. — T. H. Conradi, geb. Lamers, Z.

Overleden: A. M. J. de Ranitz, 38 j. — I. T. J. Funneman, 69 j. — H. Rijniers, 15 j. — C. Detmers, 2 d. — M. Weber, 39 j. — P. J. Nijbakker, 42 j.

TE ZUTPHEN:

De deze week gien opgaf ingezonden.

TE TIEL:

Gehuwd: Geene.

Bevallien: W. Brouwer, geb. Jansen, Z. — G. J. Dingemans, geb. Wessom, D. — G. Wildemans, geb. van Wijk, D. — T. Heenke, geb. Dijk, Z.

Overleden: S. P. M. van Doorn, 19 j. — J. G. Verwij, 26 j. — C. S. de Man, huisvrouw van C. Kesting, 42 j.

Waterhoogte te Zeijl

Ben 19. Sept. 1 El 3. Palm 21. Dams, gemidd. 9. Dams, gevallen 9.00.

overlijden.

Stadsharnere, den 20sten September 1839. Op hetten overlijden ten gevolge van een alledroevigst ongeluk van **RODERICHO**, in den ouderdom van maanden, kinderen, op één na het jongste kind van...

H. L. VAN NISSEL.

De Commissie voor het natuurkundig onderwijs door het Genootschap tot Nut en Vergenoegen,gegeven, berigt, dat de derde Course der natuurkundige lessen weder zal aanvangen op Maandag den 7den October aanstaande. Nadere inlichtingen zult gien van den heer W. KNOOP S.

Arnhem, 19 September 1839.

De Ondergeteekende zal u gedurende de komende Maandag de eerste komende, ten zijnen huize houden: **GE S L O T E N B A L L.**

Zuissen, den 21sten September 1839.